

[Miljøministeren]

ville stå med præcis det problem, statskassen står med i dag: at det er et samfundsproblem.

Alle har da gode grunde til, at der skal ryddes op. Vi har bare valgt at miljøprioritere dem. Derfor er egenbetalingen ikke en egenbetaling, sådan som hr. Gade gerne vil udlægge ordet her i dag; den er et bidrag. Derfor bruger jeg også ordet egetbidrag. Den er lavet præcis for at sortere. For hvis der ikke er en sorteringsmekanisme, vil alle jo stå der samme år. Det kan statskassen ikke klare. Det samme vil le også være tilfældet for fonden. Derfor tror jeg, at vi her har fået en reguleringsmekanisme, som gør, at man henvender sig og melder sig, når behovet er der, og så får man også garanti for, at samfundet løser problemet.

Penge er desværre adfærdsregulerende. Det synes jeg i øvrigt at hr. Gade plejer at sige: at penge er udmærkede til at regulere adfærden med.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

En fondsløsning ville løse de problemer, vi har, set i forhold til, om vi har sat midler nok af på finanslovene i de kommende 15 år. Det er jo det, der er ideen med fondsløsningen: at vi med sikkerhed ville få løst problemerne – og så skulle vi ikke have de årlige slagsmål om det.

Men fondsmodellen vil ikke i sig selv løse spørgsmålet om rækkefølgen. Det er jo soleklart. Og der ville være et problem, som jeg heller ikke står med en klar og færdig løsning på.

Jeg vil bare gerne understrege, at jeg ikke køber det argument, at den model, der ligger på bordet her, kun går ud på at sortere køen. Det afhænger jo også af, hvilke lånemuligheder man har. Selv om det hjælper, at der kommer sådan en garanti – og det tror jeg det gør – ville det alligevel, hvis det var mig, der boede sådan et sted, påvirke min økonomi i dag, også selv om jeg faktisk havde tænkt mig at blive boende der og egentlig havde lyst til at vente. Derfor bliver der et incitament til egenbetaling, og derfor har vi en mekanisme her, som i første omgang løser køproblemet – det forstår jeg godt – men som altså også i praksis kommer til at indeholde et element af egenbetaling.

Så vil jeg slutte venligt af med vanen tro at sige: Lad os se på det i udvalget – selv om jeg

altså har den kritiske indgangsvinkel til det, som jeg har redegjort for i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 31:

Forslag til folketingsbeslutning om genopretning af Skjern Å.

Af Henning Nielsen (S), Gade (SF) og Lone Dybkjær (RV) m.fl.
(Fremsat 27/11 92).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljøministeren (Per Stig Møller):

Jeg er selvfølgelig glad for den interesse, der med dette beslutningsforslag om genopretning af Skjern Å udvises over for landets hidtil største og mest ambitiøse naturgenopretningsprojekt.

Som det også fremgår af bemærkningerne til forslaget, var det et næsten enigt Folketing, som i 1987 traf beslutningen om genskabelse af Skjern Å's selvrensende effekt. Denne udstrakte politiske enighed har også præget det videre projektforsøg, dels ved afsættelsen af de nødvendige ressourcer, dels under igangsættelsen af arbejdet med projektets første fase.

Regeringen tillægger Skjern Å-projektet særlig betydning og har derfor lagt vægt på, at tidsplanen i videst muligt omfang har kunnet overholdes, og at de nødvendige økonomiske og arbejdsmæssige ressourcer blev sikret, lige-

[Miljøministeren]

som regeringen har lagt særlig vægt på at sikre lokal indflydelse og opbakning i arbejdet. Dette skete såvel ved sammensætning af den nedsatte Skjern Å-arbejdsgruppe i 1988 som ved nedsættelsen af det rådgivende udvalg vedrørende Skjern Å-projektet i 1990.

Det har ligeledes været afgørende, at realiseringen af Skjern Å-projektet sker i samarbejde med og baseres på en frivillig medvirken fra de berørte lodsejere. Principperne om lokal indflydelse og frivillighed har været en af de væsentligste årsager til projektets succes.

Realiseringen af hele Skjern Å-projektet forventedes i 1987 at skulle strække sig over 10-15 år. Det blev dengang fundet hensigtsmæssigt at begynde med jordopkøb og jordfordeling og først derefter træffe beslutning om den endelige og mere præcise udformning af Skjern Å-projektet. Projektet er derfor opdelt i en erhvervsfase og i en anlægsfase. I 1990 tiltrådte Finansudvalget, at den første fase af naturgenopretningsprojektet, altså erhvervsfasen, fik 38 mio. kr. i perioden 1990-1993, og dette er finansieret inden for den statslige del af naturforvaltningsmidlerne.

Erhvervsfasen er hidtil forløbet tilfredsstillende. I løbet af de to første af de i alt tre år i erhvervsfasen har staten gennem jordfordeling og jordopkøb erhvervet ca. 1.250 ha af de i alt 1.500, som er planlagt erhvervet. Der er, så vidt jeg er orienteret, en meget bred lokal tilfredshed med den måde, hvorpå dette er sket i et samarbejde mellem Miljøministeriet og Jordbrugsdirektoratet for at få sikret opkøbene frivilligt. Frivillighed har vist sig at være et godt princip og jordfordelingen et velegnet instrument i forbindelse med disse erhvervelser.

Det har i løbet af projektets første fase vist sig, at der var behov for yderligere 10,8 mio. kr. til arealerhvervelse. Regeringen besluttede derfor at søge om Finansudvalgets tilslutning til afsættelse af dette yderligere beløb. Ud over disse penge til jord har regeringen også søgt Finansudvalget om 1,8 mio. kr. til iværksættelse af et overvågnings- og undersøgelsesprogram for at kunne dokumentere effekten af Skjern Å-projektet og for at kunne drage erfaringer og opbygge viden til brug for andre, lignende fremtidige projekter herhjemme og i udlandet.

Finansudvalget tiltrådte - og det skal jeg takke for - min samlede ansøgning i november

måned om yderligere 12,6 mio. kr.; det skete den 9. december 1992. Hermed er gennemførelsen af erhvervsfasen altså sikret på trykvis. Miljøministeriet har i øvrigt også fremsendt en ansøgning til EF-Kommissionen om støtte til Skjern Å-projektet i henhold til EF's nye forordning vedrørende naturbevaring og naturgenopretning.

Det var så første fase, men som bekendt skal der komme en anden fase. Den skal startes i 1994, og den omfatter detailprojektering og anlægsarbejder. I forslaget til folketingsbeslutning stilles der forslag om i 1993 at anvende 25 mio. kr. til erhvervelse af yderligere arealer, information, forberedelse og skitseprojektering samt etablering af publikumsfaciliteter. Der stilles også forslag om projektets videre, mere langsigtede forløb.

Jeg finder ikke, at der på baggrund af det af Finansudvalget tiltrådte aktstykke, som jeg altså fremsendte den 27. november 1992, er behov for at foretage yderligere nu. Når de i aktstykkerne omhandlede tiltag er gennemført, skal jeg tage stilling til den konkrete afgrænsning og udformning på baggrund af det rådgivende Skjern Å-udvalgs indstilling, og den forventes først at ligge klar i april 1994. Det vil altså være temmelig ubetids, hvis Folketinget i dag beslutter sig til, hvordan anden fase skal se ud, på baggrund af, at man altså i 1990 har nedsat et udvalg, som først i 1994 skal aflevere et råd om, hvordan anden fase skal se ud. Derfor vil jeg fraråde, at man følger beslutningsforslaget op.

Når indstillingen fra det rådgivende Skjern Å-udvalg foreligger, og når jeg kender udfaldet af EF-ansøgningen, ved vi her i Tinget mere om, hvilket beløb vi taler om i anden fase. Derfor ville det ikke være særlig klogt at begynde at låse penge fast til bestemte formål. Som det er godtgjort af mit aktstykke til Finansudvalget, ville der heller ikke i 1993 være afløb for de 25 mio. kr. Dertil kommer også, at man kan undre sig lidt over, at der sættes nye tal på for 1993, efter at vi har aftalt finansloven.

Jeg finder, at regeringen på den baggrund må have den holdning, at der ikke skal bindes midler til anlægsfasen før udgangen på erhvervsfasen, og helst heller ikke før resultatet af EF-ansøgningen er kendt, og før Skjern Å-udvalget har fået lov til at udtale sig, sådan som det også var meningen, da det blev nedsat i 1990.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Det var med hensyn til miljøministerens bemærkning om, at den lokale modstand var mindsket, og at forløbet af jordopkøb osv. går godt. Det er også mit indtryk, efter at jeg har talt med folk i området.

Men det skal også nævnes, at grunden til, at det rent faktisk går så godt, er, at man betaler sig fra det. Der er næsten ingen problemer her på kloden, som man ikke kan betale sig fra, og de jordpriser, der bliver betalt i området, ligger jo alt andet lige væsentligt over, hvad man ville kunne sælge for i fri handel. Når man ser på den betrængte situation, som de danske bønder og det danske samfund i det hele taget står i, er det klart, at enhver kan betales for – hvad skal man sige – at klappe i og holde sin mund. Og det er egentlig mere det, der er spørgsmålet, kan jeg forstå på de lokale lodsejere; det er mere af nød, at de har været villige til at afstå jord. Situationen har presset dem, således at de ikke kan modstå de ret høje priser, som de får. Det er mere årsagen end lige det, at bønderne nu synes, det er en god idé; for ideen tror jeg sådan set ikke der er bred tilslutning til.

Rønholt (KF):

Det Konservative Folkeparti har støttet hele projektet allerede fra starten, og vi følger det fortsat med stor interesse. Regeringens tidsplan finder vi er fornuftig. Vi finder også, at den er realistisk, og jeg skal prøve at beskrive hvorfor.

Ved et naturgenopretningsprojekt af denne karakter går den største del af tidsforbruget til arealerhvervelsen på et frivilligt grundlag. Alene det at skulle ud at erhverve så store arealer uden brug af ekspropriationshjæmmelen, det vil sige at skulle ud at erhverve arealer, der i princippet ikke er til salg, kræver en stor – også pædagogisk – indsats, og fra andre, lignende projekter, dog langt mindre, har vi set, at mange brikker skal falde på plads, og at lodsejerne skal føle sig trygge ved at indgå jordfordelingsaftaler. De skal stilles i en rimelig situation, al den stund det jo er noget af deres produktionsgrundlag, man på en eller anden måde enten fjerner eller forrykker.

Også myndighederne skal ind, og det tager ofte tid, når jordbrugskommissionerne enten

skal give dispensation for sammenlægning eller tage stilling til jordfordelingssager, hvor afstandsgrænserne måske lige overskrides. Hele denne procedure tager ofte mere tid, end man forestiller sig.

Samfundet ofrer i disse år meget på både naturgenopretning, naturbeskyttelse og støtte til miljøfølsomme områder, og yderligere tiltag vil komme i kølvandet af EF's landbrugsreform med de såkaldte ledsageforanstaltninger. De bygger på ekstensiveret landbrugsdrift, de bygger på støtte til miljøfølsomme områder, de sigter på langtidsbraklægning over 20 år til sikring af grundvandsforekomsterne, og de bygger på skovrejsningsprogrammer. Alt er baseret på 50 pct. national finansiering og 50 pct. EF-finansiering. Disse regler er ikke udmøntet endnu, men kommer til behandling her i Tinget i nær fremtid.

Jeg finder også, det er nødvendigt at sige, at hvis lokaludvalget, der er nedsat i Skjern Å-projektet, skal have mulighed for at øve den nødvendige lokale indflydelse, er det vigtigt, at man følger lokaludvalgets indstillinger, og at man ikke forcerer projektet yderligere.

Jeg finder også, at det er nødvendigt her at sige, at når der er bevilget over 50 mio. kr. til projektet, er det ikke, fordi regeringen på nogen måde har prøvet at forhale projektet, tværtimod, men når hr. Henning Nielsen som forslagsstiller ofrer så meget på specielt dette projekt, kunne jeg måske minde om, at der også findes amter ud over Ringkøbing Amt, som har projekter, der tåler en vis bevågenhed.

Det Konservative Folkeparti finder, at regeringens behandling af Skjern Å-projektet forløber tilfredsstillende, og vi kan på den baggrund ikke støtte beslutningsforslaget.

Hanne Severinsen (V):

Venstre kan heller ikke støtte forslaget. Vi mener, at det foreliggende beslutningsforslag i bedste fald er overflødig. Det bygger desuden på en misforståelse, nemlig den misforståelse, at man den 5. maj 1987 skulle have vedtaget en plan. Det gjorde man ikke. Folketingsbeslutningen gik ud på, at man skulle nedsætte en arbejdsgruppe, og som alle ved, kom arbejdsgruppen med et flertals- og et mindretalsforslag året efter, og de var genstand for en meget omfattende debat, som jeg er helt sikker på at hr. Henning Nielsen også har fulgt.

[Hanne Severinsen]

Den daværende miljøminister, fru Lone Dybkjær, besluttede derfor meget fornuftigt efter konsultation med de lokale berørte parter, at man skulle etapedele projektet, således at der var tid til at vurdere, hvordan det endelige projekt skulle være, og denne vurdering skulle det lokale rådgivende udvalg så komme med en indstilling om. Det syntes jeg var fornuftigt, for derved fik man de lokale med i beslutningsprocessen, hvad man havde savnet lidt i den første fase.

Nu er man så i gang med opkøbsfasen, den såkaldte første fase, og den forløber helt tilfredsstillende. Det er et meget dygtigt arbejde, som udføres af den landinspektør, som står for jordfordelingen, men jeg tror nok, at man må give hr. Aage Brusgaard ret i, at det også hænger noget sammen med, at landbrugets situation efterhånden er blevet forværret og der derfor er flere, der har været villige til at sælge.

Derfor skal man selvfølgelig ikke lægge for meget i succesen, forstået på den måde, at det for nogle måske i virkeligheden ikke er blevet oplevet som en succes, at de var nødt til at sælge på grund af tidernes ugunst.

Men jeg tror, det er meget vigtigt, at vi ser på, hvordan den endelige udformning bliver. Vi skal lytte til det rådgivende udvalg, som vi har nedsat, og i øvrigt skal vi jo også tage hensyn til de mange EF-tiltag, som kommer i disse år; bl.a. skal vi selvfølgelig også se på, hvad de nye EF-tilskudsregler betyder. Det ville jo være helt yanvittigt, at vi her bevilgede nogle penge, som vi faktisk kunne få EF til at finansiere nogle af. Desuden bør man måske også se på, om nogle af de braklægningsforpligtelser, egen har, kunne indgå i Skjern Å-projektet.

Men først og fremmest må jeg altså sige, at jeg synes, det er meget besynderligt, at de tre partier kan finde på at fremsætte et forslag, der sådan set ser helt bort fra, at der sidder et lokalt rådgivende udvalg, som skal tage stilling til noget. Jeg vil vælge den elskværdige fortolkning, at forslaget bygger på en misforståelse, for hvis det blev gennemført efter bogstaven, ville man jo fornærme de mennesker, som den daværende miljøminister i sin tid bad om at udforme det endelige projekt.

Venstre vil derfor prøve at tage den konstruktive mine på og foreslå, at forslaget til-dækkes af glemselens nådige skær i Miljøudvalget.

Gade (SF):

Det var jo nådigt! Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det, der blev vedtaget i sin tid, selvfølgelig ikke var en plan i detaljer, for så havde der vel ikke med dette forslag været behov for at fastlægge nogle tidsgrænser og give et klart politisk signal som det, der ligger i det. Jeg kan ikke se, at det, der står i dette forslag, i realiteten fornærmer det rådgivende udvalg.

Derimod synes jeg nok, vi kan tage en diskussion vedrørende EF-midler, når vi må konstatere, at forslaget blev fremsat, før finansloven blev vedtaget, og at de midler, der står i dette forslag, i hvert fald ikke er medtaget på årets finanslov. Jeg synes, at Miljøudvalget skulle bruge sit udvalgsarbejde til med udgangspunkt i dette forslag og den plan, vi har savnet, at fastslå, at vi ønsker at få gennemført projektet nogenlunde i den her foreslåede skikkelse, og at udarbejde en tidsplan og træffe nogle overordnede beslutninger, så der ikke opstår tvivl undervejs i det videre forløb. For det vigtigste er jo, at der ikke opstår tvivl, og at der bliver udsendt et signal om, at der er en meget stærk vilje til at få dette projekt gennemført.

Det siger jeg også, fordi jeg hørte, at en tidligere ordfører var inde på, at der jo er mange andre projekter i Danmark. Det er jo rigtigt nok, men forslagsstillerne til det foreliggende forslag – kan jeg i hvert fald sige på vores vegne – har fremsat dette forslag for at prioritere netop denne sag, altså for at sige, at der her er tale om et unikt projekt, som skal gennemføres, og at der skal udsendes et stærkt signal fra Folketinget om, at vi vil gennemføre det fuldt ud.

Dernæst har der været betragtninger om, at opkøbet af arealer i den nuværende fase går lettere, end fru Hanne Severinsen og hr. Aage Brusgaard mente ville være tilfældet, dengang vi vedtog dette projekt. Og det gør det da; jeg tror, det ligger meget tættere på, hvad vi andre sagde dengang, og det skyldes ikke kun tidernes ugunst for landbruget, men at jorden bliver mindre og mindre værd i disse områder, fordi den er ved at synke sammen.

Mit råd til landmændene derude omkring er derfor: Så længe der er et venligt Folketing, der er villigt til at give så meget for jorden, så tilbyd den og lad os få den udvikling forceret. Det eneste, der er sikkert, hvis landmændene

[Gade]

ikke vil være med til det, er, at de får betydelig mindre for deres jord, fordi den i fremtiden vil være mere og mere uegnet også som landbrugsjord.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Man kan give politiske signaler på mange måder, man kan f.eks. skrive kronikker og lign., men at lave et beslutningsforslag, som er stik imod, hvad der er aftalt, nemlig at man skal høre det rådgivende udvalg, før man overhovedet ved, hvilken plan der er lagt, er i hvert tilfælde ikke noget, som er egnet til at skabe mindre tvivl, hvilket jeg kunne forstå var formålet. Jeg kan forsikre hr. Gade for, at dette forslag netop har skabt tvivl, for det rådgivende udvalg måtte jo pludselig se, at det blev overhalet indenom af et tilsyneladende flertal i Folketinget. Men jeg håber da, at hr. Gades lidt forsigtige bemærkninger betyder, at man godt kan se, man nok var lidt hurtigt ude dér.

Aage Brusgaard (FP):

Det foreliggende forslag hedder jo »Forslag til folketingsbeslutning om genopretning af Skjern Å«, og jeg vil gerne på Fremskridtspartiets vegne sige, at af skade bliver man klog, men sjældent rig. Og fordi man har begået én fejl, behøver man jo ikke at træde videre i den og begå en ny fejl.

Når jeg indleder med disse bemærkninger, er det for at sige, at hvis vi stod i 1960'erne og skulle tage stilling til et forslag om at danne den af Vorherre skabte naturlige Skjern Å om til en flod, så ville Fremskridtspartiet helt klart sige nej. Det ville vi ikke være med til, for vi går rent faktisk ind for, at naturen selv klarer sine problemer.

Nu er det nemt nok at skælde ud på de politikere, der i sin tid lavede den flod dernede, for dengang fik vi jo tudet ørerne fulde om, at der manglede fødevarer. Jordens befolkning sultede og døde, og der ville være brug for fødevarer i al den tid, man kunne se frem, og selv EF var jo underforsynet med fødevarer. Så de politikere, der på det tidspunkt sagde ja til at skabe en flod, gjorde det altså for at hjælpe de sultende mennesker.

Nu står vi som bekendt i en anden situation. Vi betaler ligefrem landmændene for ikke at dyrke jorden, for at lægge den øde og lægge

den brak, og derfor kan man selvfølgelig sige, at vi lige så godt kan overrisle områderne. Men det er jo sådan, at bare vi får én tørke i hele Europa, ligesom vi havde det i Danmark sidste sommer, får man brug for tilsvarende mere jord og flere fødevarer, og hvis vi først overrisler områderne, kan vi ikke tage den op til landbrugsjord igen; det kan vi jo med dem, vi lægger brak. Så vidt jeg husker, var det ca. 4.000 ha engarealer, man inddæmmede dengang og fik lavet om til god agerjord. Det skønnedes, at det ville give merbeskæftigelse for 600-800 personer, der var tilknyttet landbruget og følgeerhvervene. Det synes jeg også lige man skal tænke på, når man vil overrisle jorden. Der er jo rent faktisk arbejdsløshed nok her i landet; vi behøver ikke selv at medvirke til, at der er endnu flere, der skal have understøttelse.

Dengang man i 1986-87 besluttede, at Skjern Å skulle føres tilbage til lidt mere snoede forhold – det var før min tid herinde, men jeg kan se det i referaterne – var det, fordi man mente, at fiskene var døde og fuglene var fløjet. Imidlertid er det mit indtryk ved at læse i de lokale aviser og snakke med de lokale folk dernede, at der er en tendens til, at både fugle og fisk er kommet tilbage. Der er masser af fugle, og jeg har et udklip fra et fiskeblad dernedefra, hvor der står, at der er blevet fanget flere ørreder i Skjern Å i 1991, end der nogen sinde tidligere er blevet fanget i Skjern Å, så der må jo altså være fisk tilbage.

Jeg vil også gerne nævne, at forringelsen af tilstanden i Ringkøbing Fjord og i Skjern Å skete, samtidig med at kommunerne begyndte at kloakere. De ledte deres spildevand ud i åen, som så gik ud i Ringkøbing Fjord, og det var jo uden biologiske rensningsanlæg. Der er ingen tvivl om, at det også var stærkt medvirkende til, at miljøtilstanden i vandet blev dårligere.

Jeg frygter, at man ved nu at rode én gang til i jorden for at få det oprindelige forløb tilbage kommer til at udløse en masse okker, som igen vil gå ud i åen og i Ringkøbing Fjord.

Derfor må jeg på Fremskridtspartiets vegne sige nej til beslutningsforslag nr. B 31. Vi mener, at åen nu må overlades til naturens skæbne. Den vil sikkert nogle steder begynde at sno sig, som tiden nu går, og så må vi lade den klare problemet. Hvis vi begynder at grave og lave snoede strømninger igen, vil vi få en masse okker ud i vandløbet; det er helt sikkert.

[Aage Brusgaard]

Fremskridtspartiet tager afstand fra beslutningsforslaget.

Svend Aage Jensen (CD):

Et af de største natur- og miljødelæggende projekter – udretning og kanalisering af Skjern Å – blev påbegyndt i begyndelsen af 1960'erne under den daværende socialdemokratiske regering. Konsekvenserne på godt og ondt skal jeg undlade at komme ind på. De har tidligere været debatteret og ligger i forskellige sammenhænge særdeles velbeskrevet.

Nu står vi over for en delvis genopretning af Skjern Å, foreslået af Socialdemokratiet og vedtaget ved en folketingsbeslutning af et stort flertal i 1987. Første fase af dette projekt forventes afsluttet til april 1994. Der var oprindelig afsat 2,4 mio. kr. til projektet for 1993, hvilket beløb efter finansloftalen er hævet med 9 mio. kr.

Centrum-Demokraterne forstår godt ønsket om ligesom at få mere skred i projektet, og vi forstår også den frygt, som forslagspartierne nærer for, at den endelige gennemførelsesfase vil komme til at strække sig over en længere årrække. Og det er da muligt, at projektet bliver forsinket, men hellere det, end at projektet gennemføres med uheldige konsekvenser til følge. Det er her umådelig vigtigt at sikre lokal medvirken og medleven og opbakning i dette projekt.

Et andet aspekt, som CD lægger vægt på, er, at der er indgået en finansloftale, som forudsætter, at der anvendes 12 mio. kr. til projektet i 1993 og ikke 25 mio. kr. som anført i forslaget. Desuden arbejder det nedsatte Skjern Å-udvalg og arbejdsgruppen planmæssigt med løsningen af opgaven. Således som vi læser aktstykket af 27. november 1992, som er tiltrådt af Finansudvalget, ser vi indtil videre ingen grund til, at Folketinget skal gribe ind i den videre planlægning.

CD kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

Marianné Jelved (RV):

Det er med umådelig stor glæde, at jeg hører Venstres ordfører, fru Hanne Severinsen, rose den tidligere miljøminister fru Lone Dybkjær.

Dernæst skal jeg sige, at jeg helt vedkender mig Det Radikale Venstres andel i, at vi står i

den situation, vi står i nu, eftersom Karl Skytte i sin tid var meget aktiv bag udretningen af Skjern Å. Derfor føler vi selvfølgelig også et ansvar for – eftersom vi alle sammen er blevet klogere – at få tingene, havde jeg nær sagt, rettet op igen – i hvert fald tilbage til nogle andre bugter, end der er nu.

I øvrigt vil jeg appellere om, at man nu tager det lidt roligt. Jeg synes nok, at de ordførere, der ikke står bag forslaget, har været meget uforsonlige, selv om det er foregået i et forholdsvis roligt tonefald.

Beslutningsforslaget er fremsat den 27. november 1992; beslutningsforslaget er jo ikke udarbejdet den 27. november 1992. Det er faktisk lavet en del tid forinden, bl.a. ud fra de oplevelser, som de tre partiers ordførere har haft i form af henvendelser fra adskillige grønne organisationer og enkeltpersoner osv., der var bekymrede for, om der nu var penge nok til erhvervelse af jord, hvilket jo viste sig at være rigtigt, eftersom miljøministeren den 27. november – jeg går ud fra som noget selvfølgelig, at det er et helt tilfældigt sammenfald – fremsender et aktstykke til Finansudvalget, som vedtages den 9. december efter finanslovens vedtagelse, og får 12,6 mio. kr. til resterhvervelsen.

Det var jo en del af det, vi ønskede, og det var derfor, vi lavede et beslutningsforslag. Det havde vi så ikke behovet, for miljøministeren reagerede selv, og det vil vi gerne kvittere for fra Det Radikale Venstres side over for miljøministeren.

Dernæst vil jeg sige, at det, vi taler om her med de 25 mio. kr., jo primært er arealerhvervelse. Derfor er der ikke noget som helst brud i forhold til den plan, der har foreligget. Det er første fase, vi taler om. At beslutningsforslaget også indeholder forslag til den følgende fase, kan jo ingen være imod, eftersom den nøjagtigt følger den tidsplan, der ligger i det forslag, miljøministeren har gjort rede for i sit svar vedrørende beslutningsforslaget.

Punkt 2 i dette forslag drejer sig om detailprojektering 1994. Vi har fået oplyst, at det rådgivende udvalg skal komme med et oplæg i april 1994 til detailprojektering. Jamen hvad er det, der strider imod hinanden, vil jeg gerne spørge de meget kritiske ordførere for de andre partier.

[Marianne Jelved]

Der er heller ikke nogen, der skal være i tvivl om, at finansloven for 1993 er gældende, og der er afsat 25 mio. kr. ekstra til miljøministeren på baggrund af dette beslutningsforslag på finansloven for 1993. De er nu fordelt på en anden måde, end vi tænkte os, da vi udarbejdede beslutningsforslaget. Det er i orden. Men det er jo ikke et udtryk for, at finanslovpartierne ikke har forstået, hvad det betyder at indgå et finanslovsforlig. Tværtimod sikrede vi os, at der var 25 mio. kr. ekstra.

Jeg skal slutte med at sige, at jeg ikke synes, der er nogen som helst grund til – og jeg vil advare imod det – at følge fru Hanne Severinsens venlige ønske om, at dette her kunne gemmes et eller andet sted. Vi ønsker intet under glemselens åg. Vi står ved de ting, vi har været med til at aftale. Dette her er en udløber af den usikkerhed, der blev skabt i sommeren og den første del af efteråret. Og vi er helt med på, at det er bedst, at vi fortsætter den procedure og alt det, som andre har sagt, med lokal deltagelse.

Men der skal ikke herske tvivl om, at der er et flertal herinde, der også indbefatter Det Radikale Venstre, som hele tiden vil sikre sig, at der er de nødvendige midler til dette projekt. Men ellers er der jo ikke noget som helst forandret i forhold til det, der engang blev vedtaget.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Det glæder mig, at Det Radikale Venstre står ved, hvad der er aftalt, for jeg kan oplyse om, at det, der er aftalt med Det Radikale Venstre og med den daværende miljøminister, er, at man skulle afvente den første fase, opkøbsfasen, før man tog stilling til det endelige projekt. Det er derfor, man faktisk går noget videre ved ligesom at lade, som om der er et projekt, men man har netop bedt et lokalt udvalg om at se på det projekt, og som jeg sagde til hr. Gade, har det skabt maksimal forvirring i det udvalg, fordi man pludselig ser Folketinget blande sig i noget, som Det Radikale Venstre var med til at aftale netop skulle overlades til de lokale.

Det er da rigtigt, at dette forslag blev ekstra overflødig den 27. november, og den 9. december, hvor det blev vedtaget i Finansudval-

get, var det helt overflødig. Derfor har der faktisk været en hel måned til at tage forslaget tilbage i.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Jeg vil gerne stille fru Marianne Jelved et lille spørgsmål.

For ca. en uge – måske 14 dage – siden fik vi alle sammen en pressemeddelelse fra Det Radikale Venstre om, at en eventuel ny regeringskonstellation skulle enes om 5 eller 7 punkter – jeg kan ikke huske antallet lige nu – men et af disse punkter var i hvert fald noget om, at de partier, der indgik i en fremtidig regering, skulle være økonomisk ansvarlige og overholde indgåede aftaler, bl.a. om finanslove. Det var ligesom for at give S og SF en brette én over nakken at stille disse krav til et eventuelt regerings samarbejde.

Nu kan jeg høre på denne debat, at der tilsyneladende er afsat 12 mio. kr., men dette her vil betyde et forbrug af 25 mio. kr., og de 13 mio. kr. er brugt til andre formål. Derfor vil jeg gerne spørge fru Marianne Jelved, hvor seriøst det er at komme med et sådant 5-7-punkts-program, når man allerede ugen efter her i salen selv ønsker at bryde det.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg ville være hr. Aage Brusgaard uendelig taknemlig, hvis jeg kunne få en kopi af den pressemeddelelse; jeg er meget spændt på, hvordan den ser ud. I det øjeblik jeg har den, skal jeg gerne kommentere det, hr. Aage Brusgaard sagde. Jeg kender ikke den pressemeddelelse.

Jeg vil gerne stille det spørgsmål til fru Hanne Severinsen – nu er der ingen grund til, at vi gør tingene værre, end de er – hvad det er helt præcist i dette beslutningsforslag, der strider imod det forløb, som miljøministeren for en halv times tid siden stod og redegjorde for heroppe.

Første fase med jorderhvervelsen er det, der efter min opfattelse er beskrevet i bemærkningerne til forslaget under årstallet 1993. Det, der står under årstallet 1994, hvor der er foreslået afsat 20 mio. kr., er til gennemførelse af detaljeprojektering af hele projektet samt påbegyndelse af egentlige anlægsarbejder.

[Marianne Jelved]

Jeg havde opfattelsen af, at det var det, det rådgivende udvalg skulle komme med forslag til i begyndelsen af 1994. Ellers har jeg misforstået noget, og så har vi da et problem, tror jeg, men det var sådan, jeg hørte miljøministeren forklare det. Dette her er fuldstændig efter bogen, og derfor må jeg bede fru Hanne Severinsen lade være med at komme med grundløse beskyldninger om, at vi bryder noget. At man bliver forvirret i Ringkøbing Amt, beklager jeg inderligt, men det kunne jo være, at der var nogle, der bidrog til forvirringen i stedet for til en afklaring.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Ja, og det er Det Radikale Venstre, der bidrager til den forvirring, fordi Det Radikale Venstre ikke ville tage stilling til, hvordan det færdige projekt skulle være. Og så bevilger man pludselig 25 mio. kr. for 1993 til noget. Jamen hvor ved man fra, at man lige skal bruge 25 mio. kr.? Det bidrager til forvirring, når der er nedsat et rådgivende udvalg, at man så pludselig laver et nyt faseopdelt forslag, som bryder med det, man har aftalt, nemlig at man skal vente til 1994 med at tage stilling til, hvordan projektet skal være.

Derfor mener jeg bestemt, at fru Marianne Jelved har bidraget til, at man i det rådgivende udvalg måtte være bange for, at fru Marianne Jelved ville gribe ind i dets arbejde. Det kan jeg forstå fru Marianne Jelved ikke vil, og det glæder mig. Men så synes jeg, at fru Marianne Jelved skulle have bidraget ved at erkende, at hendes forslag er totalt overflødigt, i hvert fald den 9. december, og have taget forslaget tilbage.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg håber virkelig, at jeg kan leve op til min egen ambition om, at de ting, jeg fremsætter forslag om, er noget, som har en vis gyldighed, og som jeg mener alvorligt nok til, at det også skal behandles i folketingssalen. Jeg mener ikke, at dette forslag er overflødigt. Der har været skabt usikkerhed, og den usikkerhed har miljøministeren bidraget til at fjerne med sit aktstykke. Det har jeg kvitteret for, og jeg vil gerne gøre det en gang til, men der er her givet

et tilsagn om, at et flertal herinde gerne vil følge dette projekt meget nøje og være med til at gennemføre det. Jeg erkender, at 1995-1996-årstallene her kan være en foregribelse af, hvad det rådgivende udvalg kommer med. Men beslutningsforslag er jo ikke lovgivning på den måde. Det er et signal – et budskab om, at vi er parat til at fortsætte med bevillinger i det omfang, vi selv synes det er rimeligt og det tjener dette formål.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Næste gang, man vil afsende et så enkelt budskab som, at man er indstillet på, at det, som blev vedtaget i 1987, også skal gennemføres, synes jeg egentlig, man bare skulle skrive en pressemeddelelse om det, og så kunne alle tre partier jo gøre det; så slap vi for en debat som denne.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Det virker, som om fru Hanne Severinsen helt har glemt, at der faktisk har været problemer med at få penge sat af på dette område.

Jeg forstod før, at regeringen pralede med, at der blev sat penge af. Jamen det skyldes jo rent faktisk, at man vidste, at der var et flertal af tre partier, som under alle omstændigheder ville have sagen igennem. Og så er det noget med finanslovforhandlingerne, men det skal jeg ikke personlig tage æren for.

Men realiteterne er jo, at der har været problemer med at få sat penge af. Og det foreliggende forslag vil, når det bliver færdiggjort og vedtaget, understrege, at der er et flertal, som ønsker at sikre, at der er midler, skaffet den ene vej eller den anden vej. Det var i den forbindelse, jeg lavede den åbning til fru Hanne Severinsen, at vi også kunne diskutere EF-midlerne, men der skal bare være sikkerhed for, at midlerne er der. Det er dét, der står i dette forslag.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Midler er jo noget, man normalt skaffer ved finanslovforhandlingerne, og derfor vil jeg stadig væk påstå, at dette forslag er inderlig overflødigt.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Ja, bortset fra de gange, hvor nogle partier på forhånd vil tilkendegive – fordi de mener, det er vigtigt – at de på det pågældende område på forhånd vil lave en vedtagelse, som sikrer, at de midler også foreligger i fremtidige år, så man ikke er i tvivl om det fra år til år. Det er lige netop en sådan situation, vi står over for, hvor vi vil sikre, at der ikke er tvivl fra år til år.

Lysholm Christensen (KRF):

Skjern Å er rent fysisk et bredt og lige vandløb, som pløjer sig igennem det vestjyske landskab.

Skjern Å pløjer sig rent bogstaveligt også igennem et andet landskab, nemlig Folketingstidende. Der er adskillige spalter, som beretter først om vedtagelsen om udretning af åen i 1960'erne, og senere tog debatten en drejning på 180 grader og kom til at handle om genopretning og naturrestaurering af området. Debatten har altså bølget frem og tilbage i store sving gennem årene.

Men i efteråret 1989 tog sagen i det mindste for mig at se den rigtige retning imod en fornuftig løsning. Det skete, i og med at den daværende miljøminister, fru Lone Dybkjær, fremsatte et aktstykke den 3. oktober 1989 med en ansøgning om 38 mio. kr. til gennemførelse af første fase, nemlig jordopkøb og jordfordeling.

Der var dengang stor enighed om, at arbejdet skulle udføres i samarbejde med det lokale rådgivende udvalg, hvor repræsentanter for lokale myndigheder og organisationer skulle have sæde, og desuden skulle jordopkøbet ske frivilligt og ikke ved ekspropriation.

Arbejdet med jordopkøb og jordfordeling er nu stort set tilendebragt, og det er forløbet ret smertefrit. Det er meget glædeligt, at man ved besindighed, omtanke og brug af den fornødne tid har løst det meste af opgaven på en god måde.

Miljøministeren fik umiddelbart før jul i 1992 bevilget de sidste penge, som er nødvendige for at færdiggøre første fase. Og endelig skal det rådgivende udvalg afgive indstilling til miljøministeren om projektets videre forløb og afgrænsning. Så langt så godt!

I de seneste år har sagen altså kørt fint efter en snor. For vel ønsker vi nye sninger på

åen, men sagsforløbet skal helst køre efter en ret plan uden knuder.

Derfor må jeg tage afstand fra hr. Henning Nielsen m.fl.'s beslutningsforslag, som for mig at se vil slå knuder på sagsforløbet.

Forslaget foregriber den beslutningsproces, som er vedtaget, og skønt ordet tvangsekspropriation ikke nævnes, lægges der alligevel op til tvang, når den sidste jord skal erhverves. Altså et brud på tilliden til og aftalen om, at jordproblemet kan løses ad frivillighedens vej.

Endelig foregriber forslaget også det rådgivende udvalgs indstilling. Lad dem dog udtale sig først, inden vi begynder at blande os yderligere herfra.

At hr. Henning Nielsen er forslagsstiller, har jeg noteret mig, men at fru Lone Dybkjærs navn også findes i rækken af forslagsstillere, må jeg udtrykke min store forundring over, for aftalen i 1989, hvor fru Lone Dybkjær var miljøminister, gik jo netop kun på første fase. Så derfor er det lidt uforståeligt, at den tidligere miljøminister er medforslagsstiller sammen med resten af Det Radikale Venstres gruppe.

Jeg må også undre mig over, at man her beder om at få nogle penge udløst, som jeg ikke uden videre kan se i finanslovaftalen.

Kristeligt Folkeparti medvirker gerne til en fornuftig genopretning af Skjern Å. Ingen tvivl om det. Vi ser gerne nogle fornuftige sninger på åen igen, men arbejdet skal køre efter den snor, der er vedtaget, og derfor kan jeg ikke støtte de knuder, som beslutningsforslaget her vil slå på sagsforløbet.

Henning Nielsen (S):

Jeg vil da gerne på forslagsstillernes vegne sige tak for om ikke en overvældende tilslutning til forslaget så alligevel nogle gode ord om projektet. Jeg bemærkede, at flere af ordførerne selvfølgelig var klar til at fortsætte med at støtte det projekt, der i 1987 blev vedtaget herinde.

Jeg vil gerne specielt takke fru Marianne Jelved og hr. Gade, for de har i hvert fald gjort mit arbejde nemt her, idet der faktisk er svaret på spørgsmål, der er rejst om, hvorvidt det her greb ind i Skjern Å-udvalgets arbejde. Det gør det selvfølgelig ikke, og ved nærlæsning af vores beslutningsforslag vil enhver også konstatere det.

[Henning Nielsen]

Når miljøministeren siger, at man har lagt vægt på i 1987, at det nok skulle tage 10-15 år, så vil jeg da godt rette miljøministeren. Det var altså ikke i 1987, man snakkede om det. Hvis miljøministeren læser beslutningsforslaget, som blev vedtaget uændret, vil han se, at der står, at man skal påbegynde arbejdet i 1988. Så forslagsstillerne var på det tidspunkt indstillet på, at det måtte tage nogen tid, og derfor har vi heller ikke sagt noget til, at det har taget den tid indtil nu. Vi er også selv meget glade ved det store og vellykkede arbejde, der er gjort derude med jordopkøb.

Jeg vil også godt sige til fru Hanne Severinsen, at jeg forstår ikke rigtig, hvordan det her beslutningsforslag skulle kunne komme til at fornærme de mennesker, der arbejder med det. Tværtimod skal det betragtes som en håndsrækning til de mennesker, der arbejder med det, for nu vil det blive sikret, at der også er midler til, at man kan fortsætte med projektet.

Hovedformålet med beslutningsforslaget – det skal ingen hemmelighed være, og det har også været fremme i debatten – er altså at få klargjort, at Folketinget fortsat er enig om, at det her store naturgenopretningsprojekt om, at vi skal have en ådal, skal fortsætte. Det har også, som nogle af ordførerne var inde på, bekymret os meget med alle de mange henvendelser, vi har fået i Miljøudvalget fra mange organisationer om, at Skjern Å-projektet ekstraordinært belastede naturforvaltningsmidlerne, og derfor, som hr. Rønholt sagde, går det jo ud over mange andre gode forslag om naturgenopretning. Ja, nogle har endda sagt til mig, at Skjern Å-projektet er som en gøgeunge, når det drejer sig om naturgenopretning. Der er ikke penge nok til de mindre projekter ude omkring. Jeg mener, det er synd og skam, hvis det gode projekt skulle få skyld for det.

Ministeren udtaler også her i dag, at det går godt, og det har han gjort hver gang, vi gennem udvalget har forsøgt at få noget at vide om, hvordan det går. Det er ikke sådan, at ministeren er kommet med flere redegørelser til os, undtagen vi har spurgt efter det, og ministeren siger da hver gang, at det går godt, og han er også glad ved projektet, og det skal fortsætte, men hver eneste gang får vi så også at vide, at pengene fremover er der ikke taget stilling til. Så jeg kan da godt forstå, at mange bliver nervøse for, om den statslige indsats på naturfred-

ningsområdet bliver lille i forhold til de ønsker, der er ude omkring.

Derfor er hovedforslaget her altså, at nu må vi sørge for, at der bliver sat midler af til, at projektet kan fortsætte. De meldinger, vi giver her i dag til Skjern Å-udvalget, er altså, at et flertal er rede til det. Der er ikke i beslutningsforslaget her nogen bindinger, der kan begrænse de muligheder, som Skjern Å-udvalget har, når de engang skal udarbejde deres forslag til, hvordan de mener projektet skal være.

Der er nogle holdepunkter, og de er helt i overensstemmelse med det, Folketinget har vedtaget i 1987, og som vi også fik klargjort under udvalgsarbejdet.

Der har været rejst indvendinger mod tidsplanen. Der er jeg da selvfølgelig helt indstillet på, at nu blev der lavet et finanslovforlig, og som der allerede er redegjort for, var dette beslutningsforslag lavet længe før. At det så ikke var blevet fremsat, det er noget helt andet. Det må vi se på under udvalgsarbejdet og så måske skyde det et år.

Jeg har også bemærket, at det rådgivende udvalg vedrørende Skjern Å-projektet foreslår, at den endelige indstilling til ministeren om projektets afgrænsning og udformning afleveres 1. april 1994. Jeg kan ikke se, der er noget som helst af det, der ligger i beslutningsforslaget her, der går i modsat retning af de ting, som miljøministeren selv er inde på skal ske ude i området.

Så jeg forventer faktisk – selv om der er nogle, der har været lidt hårde i filten her i dag – at man nu kan sætte sig stille og roligt ned i udvalget, for nogle af de spørgsmål, som har været stillet her, er besvaret, og jeg håber, at der stadig væk er et stort flertal her i Folketinget, der kan ende med at skrive en betænkning over beslutningsforslaget, der klart beskriver, hvordan vi ønsker forløbet uden at gå i detaljer om, hvordan det skal slutte.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Når der udtrykkeligt siges, at der ikke er taget stilling til pengene i 2. fase, så er det selvfølgelig, fordi man først, når det rådgivende Skjern Å-udvalg har afgrænset hele området, ved, hvad det er for et projekt, man vil tale om, og så ved man, hvor mange penge der skal til.

[Hanne Severinsen]

Derfor er det jo fuldstændig vanvittigt, at man nu kommer og siger, at nu har man sikret pengene, for der blev allerede, dengang man lavede finanslovaftalen om 1. fase, gjort opmærksom på, at i 2. fase ville der også udløses nogle millioner kroner. Man kunne bare ikke sige hvor mange, og det kan man anstændigvis ikke, før man ved, hvad det er for et projekt.

Det er derfor, forslaget er så inderlig overflødigt og kun har bidraget til misforståelser.

Miljøministeren (Per Stig Møller):

Det, der kalder mig op, på trods af at jeg selvfølgelig også går ind for fordragelighed og for, at Skjern Å bliver genoprettet og freden bliver genoprettet i dansk politik, er, at hr. Henning Nielsen siger, at hver gang man har spurgt ministeren, så har man fået at vide, at det går jo godt, men at pengene er der ikke taget stilling til.

Her må jeg sige, at jeg har svaret Folketinget fuldstændig i overensstemmelse med de vedtagelser, der er gennemført i Folketinget, og i overensstemmelse med det kommissorium for det rådgivende udvalg, min forgænger udstedte, og som jeg går ud fra var i overensstemmelse med Miljø- og Planlægningsudvalgets intentioner, og jeg skal nu citere fra kommissoriet:

»Realiseringen af projektet forventes at skulle strække sig over 10-15 år.«

Beslutningsforslaget her har for resten slet ikke den horisont, som kommissoriet altså har fastlagt. Jeg citerer videre:

»Det er fundet hensigtsmæssigt at begynde med jordopkøb og jordfordeling og først herefter træffe beslutning om den endelige og mere præcise udformning af Skjern Å-projektet.«

Og så er det da klart, at jeg skal sørge for, at 1. fase bliver færdig. Det er det, jeg har gjort med den bevilling, jeg har opnået i Finansudvalget i november.

2. fase, skriver jeg jo også i aktstykket, vender vi tilbage til. Dér vil økonomien være afhængig af, hvad det er, udvalget foreslår som endelig projektering, for det, der så skal laves af anlægsarbejder, er jo afhængigt af, hvad det er for detailprojekter, udvalget foreslår. Det vil sige: Jeg kan ikke svare hr. Henning Nielsen på, hvad det er for et beløb, der skal bruges i 1994, 1995 og 1996, thi det vil jeg som det åbentsindede menneske, jeg er, lade det rådgivende udvalg rådgive mig om. Og derfor kan jeg heller ikke sætte kroner og øre på.

Men dér synes jeg også man skal have ind i billedet, før Folketinget begynder at sætte kroner og øre på, at jeg har søgt EF om midlertidig naturgenopretning. Det vil sige, at Folketinget er i den situation, at vi egentlig ikke ved, hvilket beløb vi skal sætte på, og derfor er det også interessant, at de 25 mio. kr., man måske ville have, og som der står her at man ville have afsat i 1993, dem er der ikke på grund af projektets stade afløb for.

Så jeg synes, at man hellere skal være glad for det aktstykke, jeg fremsendte, og som siger, at det kører videre, og at det kører videre i overensstemmelse med det kommissorium, min forgænger udstedte.

Men jeg kan forstå, at man vil have tidspunktet sat tidligere end under min forgænger. Det kan vi vende tilbage til under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Når det kommer til stykket, er ministeren jo ikke uenig med flertallet bag det her beslutningsforslag. Det tidsforløb, der er foreslået i beslutningsforslaget, vil jo i princippet være 10 år, fra 1987 til 1996. Det er jo lige på grænsen.

Projektet starter i 1987, og da regner vi med, at sidste fase er 1995-96. Det er næsten 10 år, ikke? Det kan da ikke være det, der kommer til at skille os ad. Nu er vi ude i fiddelifutterne, eller hvad sådan noget hedder.

Jeg vil godt understrege, at når vi bliver bekymrede i efteråret 1992 – når jeg bliver det, så lad mig tale på egne vegne – så er det, fordi der er usikkerhed om, hvorvidt der er penge til den resterende arealerhvervelse, og fordi man frygter, nogle frygter, at så kommer det til at gå i stå, for alle i dette land ved jo godt, at pengene hænger ikke på træerne. Og de ved også godt, at der skal noget til, før der er et flertal herinde, der bare bevilger penge. Vi er jo involveret i finanslovaftaler år efter år. Og eftersom det i kommissoriet hed og beslutningen var, at arealerhvervelsen, altså 1. fase, skulle være tilendebragt inden 1. januar 1993, så er der da ikke nogen, der kan fortænke os i at sige, at vi gerne vil hjælpe miljøministeren, hvis der mangler penge. Det er sådan set af et godt hjerte. Og vi er glade for, at der ikke manglede så mange, som vi troede, og at de blev fundet, og at miljø-

[Marianne Jelved]

ministeren selv tog initiativet. Så vi havde slet ikke behovet at være så bekymrede. Men vi var bekymrede. Og det vil jeg gerne have lov at være næste gang også.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 32:

Forslag til folketingsbeslutning om byøkologisk handlingsprogram.

Af Lise Hækkerup (S) m.fl.
(Fremsat 27/11 92).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Miljøministeren (Per Stig Møller):

Beslutningsforslaget om et byøkologisk handlingsprogram er jo, som der også står, en næsten uændret genfremsættelse af forslaget til folketingsbeslutning om byøkologi, som forhandlede her den 7. maj sidste år. Og så kan vi jo lave en reprise.

Dengang var regeringen enig i forslagets hovedsigte, nemlig at byernes miljø skal forbedres, og at byomdannelse skal ske på en økologisk forsvarlig måde. Jeg synes, at det er et relevant emne at tage op og beskæftige sig med, fordi vi selvfølgelig er blevet bymennesker langt de fleste af os. Og det er også væsentligt, at vi bor byøkologisk, lige så vel som det er væsentligt, at vi bor byæstetisk rigtig.

Det er regeringen altså fortsat enig i. Regeringen er også fortsat enig i, at væsentlige områder for en målrettet miljøjindsats er renere teknologi, som der står, bytrafikplanlægning og beboernes aktive inddragelse ved løsning af boligområdernes miljøproblemer.

Men så vil jeg godt fortælle ordføreren for Socialdemokratiet, at vi faktisk har et program for renere teknologi, at vi faktisk har et affalds- og genanvendelsesprogram, samt at vi har et transporthandlingsplansprogram for miljø og udvikling, hvad der altså viser, at det, som Socialdemokratiet efterlyser, er i gang, og der er afsat betydelige statslige midler til disse programmer. Programmet for renere teknologi rummer 76,5 mio. kr. og affalds- og genanvendelsesprogrammet 20 mio. kr., og man har trafik- og miljøpuljen på 35 mio. kr. Sådan set er vi altså ganske godt i gang.

Så er der derudover ved den sidste finanslov afsat yderligere 7,2 mio. kr. til tilskud til forskellige private organisationers initiativer til fremme af bæredygtig udvikling, herunder grønne familier, oplysningsarbejde og forsøg med lokale Brundtlandplaner, som jo også kan være byøkologiske, og nye grønne demonstrationsprojekter.

Så kan vi jo også nævne, at der har været et projekt Grøn Kommune, som blev startet i 1989 i et samarbejde mellem Miljøministeriet og ni kommuner. Samarbejdet resulterede i, at disse ni kommuner har gennemført eller igangsat over 500 lokale miljøprojekter. Og disse initiativer fortsætter jo, sådan som borgmestrene bekræftede på det møde, vi havde ved afviklingen af programmet her sidste år. Disse initiativer lever videre og breder sig.

Og så har industriministeren og jeg her ved nytårstid lanceret projektet Grøn By. Bedømmelseskomiteen skal bare i gang. Og det vil altså sige, at både Grøn Kommune og Grøn By kører nu.

Så kan jeg også nævne, at Skov- og Naturstyrelsen er i gang med at udvikle et udviklingsarbejde vedrørende overvågning af, hvorledes det går med fuglene og planterne i byen.

Og så er det i øvrigt ikke kun miljøministeren, der tænker byøkologisk. Der foregår også initiativer og ydes tilskud til projekter af betydning for vore byers miljø andre steder. Boligministeren og energiministeren har taget initiativer og yder tilskud til projekter af betyd-